

JANUSZ KLAFFKE

Janusz Klaffke

Kl. IIIb

Państwowe Liceum i Gimnazjum w Brodnicy

Brodnica, woj. pomorskie

17 czerwca 1946 r.

Jak uczyłem się w czasie okupacji

Liczne i groźne w swym zniszczeniu hordy germańskich Teutonów napadły na Polskę, niszcząc i mordując wszystkich i wszystko. Polska upadła. Upadła, ale tylko fizycznie, bo duch Polaków nigdy nie upadnie. Cały naród zrozumiał, że tylko hart ducha pozwoli przetrwać i nawet wygrać wojnę. Zrozumiał to także chłop, rozumiały także dzieci, garnące się chętnie i dobrowolnie do szkół. Ale nie wszyscy mieli dogodne warunki do uczenia się, nie wszyscy mieli profesorów, którzy by ich nauczali.

Tak samo było i ze mną. Nie mając podręczników ani żadnego wykwalifikowanego profesora, zacząłem się uczyć pod kierunkiem Jerzego Szatkowskiego. Musiał się on ukrywać, ponieważ miał być aresztowany przez gestapo i tylko cudem tego uniknął. Było nas czworo: dwie dziewczynki – Krystyna i Irena – i dwóch chłopców – Wultański i ja. Gromadziliśmy się u Jerzego Szatkowskiego na ul. Hallera [pod] nr 6 [na] drugim piętrze.

Uczyliśmy się matematyki, ale głównym przedmiotem był język polski. Od czasu, gdy nam udało się zdobyć [podręczniki do] historii, uczyliśmy się jej. Zbieraliśmy się wieczorem. Nie zawsze nasze kółko było [w komplecie], ponieważ pracowaliśmy, a pracować czasem trzeba było i do późnej nocy. Warunki do nauki nie były zbyt dogodne, ponieważ trzeba było się uczyć w małym pokoiku, a brak książek dawał nam się we znaki. Książki trzeba było pożyczać od innych chłopców, którzy uczyli się sami w domu.

Przychodzić trzeba było bardzo cicho, ponieważ w domu mieszkali Niemcy, którym by podpadło nasze częste zbieranie się [w tym lokalu]. Szatkowski ukrywał się, [więc] byliśmy wtedy i [my] także narażeni na uwięzienie, gdyby się to [wszystko] wydało.

Jednakże moja nauka nie trwała długo, gdyż tylko rok, ponieważ Niemcy zaczęli pracować nad ufortyfikowaniem naszej okolicy. Do tej pracy i mnie zagnali. Śmiało mogę powiedzieć, że tylko nauka przygotowawcza umożliwiła mi uczęszczanie do gimnazjum.